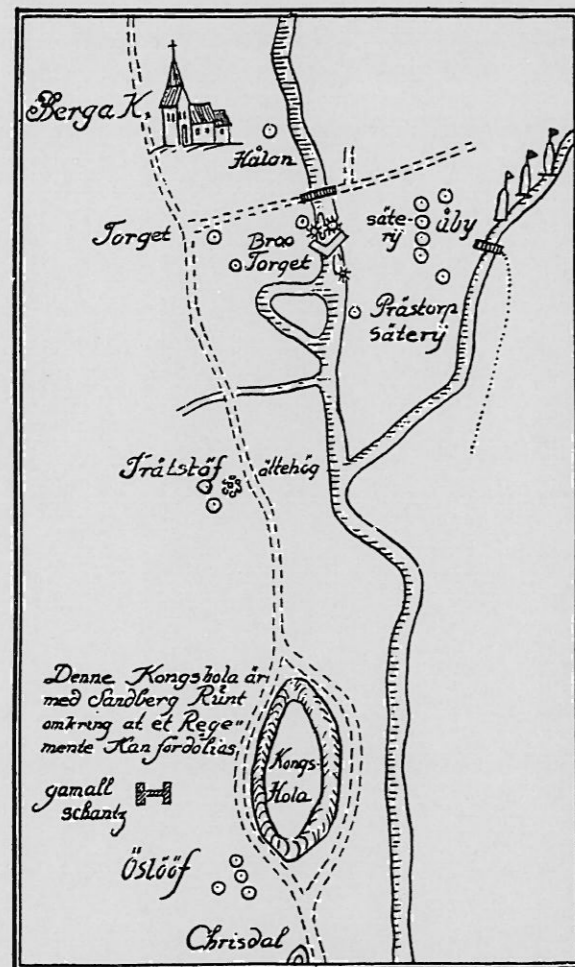

inför planerad byggnation av bostäder

på Åby 3:63, Berga sn. innefattande

Åby Södregård

Lars Salminen

Smålands museum

1994

INNEHÅLL

INLEDNING	2
TEKNISKA UPPGIFTER	2
MÅLSÄTTNING	3
BAKGRUND	4
Topografi och fornlämningsmiljö	
Historiskt källmaterial	
Tidigare arkeologiska undersökningar	
FÄLTINVENTERINGEN	7
PROVSCHAKTSGRÄVNINGEN	8
SAMMANFATTNING	10
INFÖR DET PLANERADE ARBETSFÖRETAGET	11
REFERENSER	13
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	13
BILAGOR	
Bilaga 1. Översiktsplan, skala 1:1000	
Bilaga 2. Anläggningslista	
Bilaga 3. Fyndlista	

Omslagsbilden visar Åby och dess närområde år 1685 (ur Vejde 1929).

INLEDNING

På begäran av Ljungby kommun har en frivillig arkeologisk utredning gjorts inför planerad byggnation av bostäder. Utredningen har omfattat genomgång av äldre historiskt källmaterial, en mindre fältinventering samt provschaktsgrävning med grävmaskin.

TEKNISKA UPPGIFTER

Utredningsområdet, Åby 3:63, är beläget strax öster om tätorten Lagan, Berga socken, i Småland och omfattar knappt två hektar, idag huvudsakligen åkermark (fig 1).

Det arkeologiska fältarbetet har uppgått till totalt 2 mandagar och utfördes den 7 april 1994. Ansvarig för fältarbetet var Lars Salminen som ävenledes svarat för denna rapport. Vid de arkeologiska provschaktsgrävningarna deltog även Martin Hansson i fältarbetet.

Inmätning av provschakten gjordes av Ljungby kommuns gatukontor. Den arkeologiska dokumentationen har skett genom planritningar i skala 1:50, översiktsplaner i skala 1:1000 samt foton. Allt dokumentationsmaterial förvaras i Smålands museums kulturmiljöavdelnings arkiv.

Undersökningen har vid rapportens utarbetande ännu inte tilldelats något inventarienummer. Fynden har emellertid erhållit löpande undernummer och förvaras, i väntan på fyndfördelning, på Smålands museum.

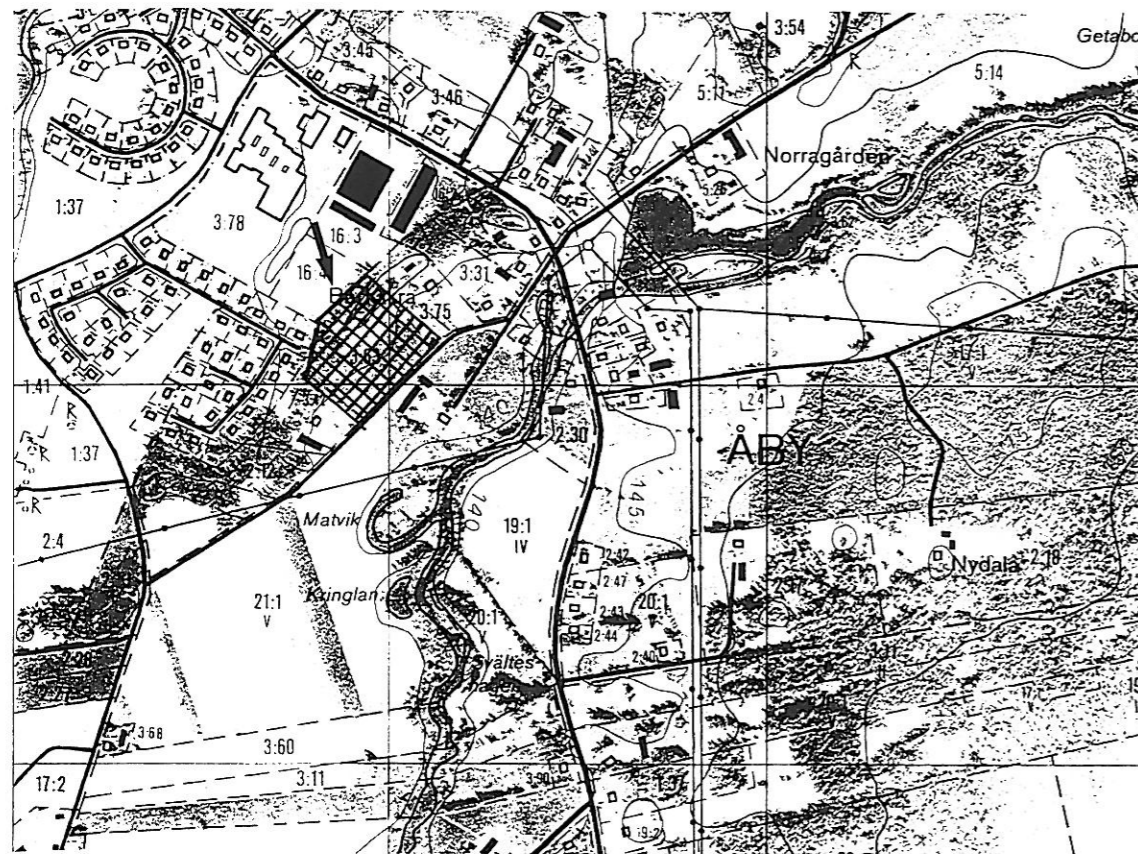

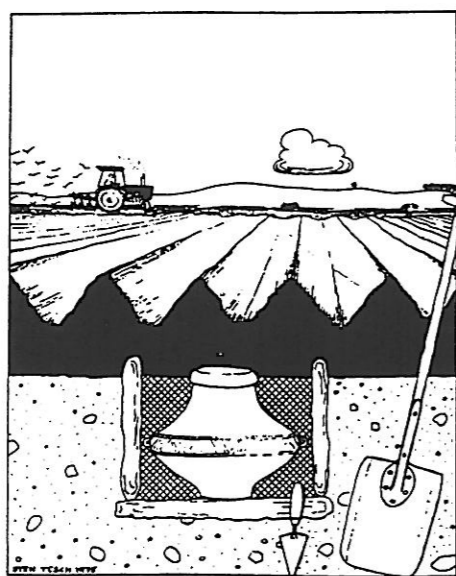
Fig 1. Utdrag ur ekonomiska kartan 5D2i Hulje med utredningsområdet skrafferat.

MÅLSÄTTNING

Inom utredningsområdet ligger delar av Åby gamla by och i anslutning till denna ligger det gravfält av yngre järnålderskaraktär, RAÅ 21-23 & 27. I Småland, och inte minst i Lagadalen, finns ett stort antal gravfält från denna period men det saknas praktiskt taget kunskap om den samtida bebyggelsens läge. Det har visserligen spekulerats om att den vikingatida bebyggelsen generellt sett bör ha legat på samma platser som de historiskt kända byarna. Fram till för ett halvår sedan fanns det emellertid endast ett känt vikingatida/tidigmedeltida bebyggelsefynd från Smålands inland, nämligen från utgrävningarna vid Berga kyrka. Vilka slutsatser man vågar dra av fynden i Berga är svårt att säga. Inga eller ytterst sporadiska undersökningar har gjorts vid markgrepp i Smålands agrara bebyggelse så det saknas i stort sett referensmaterial. Alldeles nyligen har lämningar efter ytterligare en tidigmedeltida bebyggelse rapporterats, i Eka strax norr om Ljungby. Att undersöka sambandet mellan den historiskt kända bebyggelsen och dess föregångare måste anses vara av stort vetenskapligt värde.

Från Skåne och Danmark finns ett flertal exempel på välundersökta tidighistoriska bosättningar där man kunnat påvisa en anmärkningsvärt hög bebyggelsekonstans även bakåt i tiden. Det har då ofta visat sig att det skett vissa mindre justeringar i bebyggelsens läge men detta har troligen inte påverkat nyttjandeområdets utsträckning nämnvärt.

Med hänsyn till ovanstående samt de topografiska förhållandena vid Åby 3:63 är det således möjligt att den planerade husbyggnationen inte enbart skulle komma att beröra delar av det historiskt kända byläget för Åby utan även äldre bosättningar i dess närhet som inte avtecknar sig ovan jord. Utredningens målsättning har varit att ta reda på om fast fornlämning skulle komma att beröras av arbetsföretaget. Därför har det strävats efter att dels lokalisera eventuella synliga fornlämningar, t ex fossila odlingslämningar, samt dels klargöra om det finns lämningar som inte avtecknar sig ovan jord, t ex äldre bosättningar, inom utredningsområdet.

Vad gömmer åkern ?

BAKGRUND

Topografi och fornlämningsmiljö

Åby är beläget vid Skålån drygt en kilometer uppströms sammanflödet mellan Skålån och Lagaån. Idag ingår utredningsområdet i vad man skulle kunna beteckna som ett stycke traditionellt kulturlandskap. Topografiskt sett begränsas utredningsområdet till en höjdrygg som mot sydöst sluttar ned mot Skålåns dalgång. Höjdryggens högst belägna partier är idag obrukad mark med gles skog medan utredningsområdet i övrigt består av åkermark. I norr, söder och öster gränsar detta till äldre bebyggelseenheter med lantlig prägel medan höjden i väster avskärmar utredningsområdet från den sentida expanderande bebyggelse.

Om vi ser till fornlämningsbilden så ligger Åby tveklöst i en av Finnvedens tidighistoriska centralbygder. Under detta skede var det närbelägna Berga med största sannolikhet Sunnerbos centralort. Berga ligger som en knutpunkt vid regionens viktiga kommunikationsleder och handelsvägar (fig 3). Den 26 augusti 1279 utverkade Linköpingsbiskopen Henrik av kung Magnus rättigheten *ut in terris quas habet in villa Bierghom Finwidie villam foresem constituat* (att på jordar som han har i orten Berga i Finnveden inrätta en köpstad).

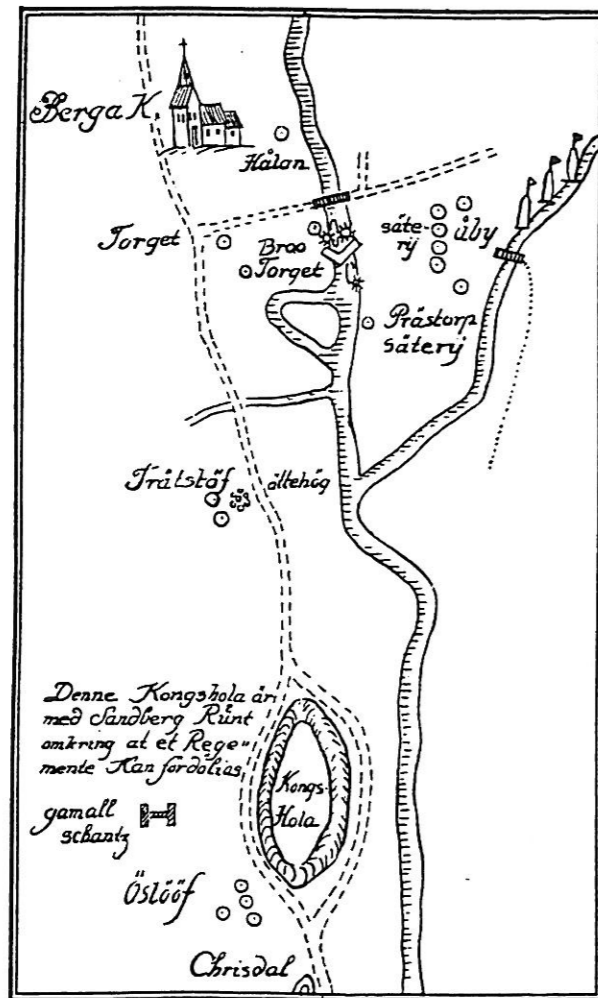

Fig 3. Trakten söder om Berga kyrka år 1685. Åby är markerad som säteri och med sex gårdar. Notera även Bergas topografiska läge vid knutpunkten av kommunikationslederna (ur Vejde 1929).

Urbaniseringen tycks emellertid ha kommit av sig men redan före privilegiebrevet hade troligen orten en speciell roll i regionen. Till exempel var Berga gamla kyrkan av, en för Småland, extraordinär typ. Den romanska kyrkan var bland annat försedd med ett sk brett västtorn. Dessa har i senare forskning velat ses som en makthavares manifestation av sin upphöjda samhällsställning. Den storslagna medeltidskyrkan och det faktum att Berga socken är den fornlämningstätaste i hela Sunnerbo ger oss bilden av Berga som en centralort kanske redan under 1000-talet. En undersökning av runstensmaterialet pekar också på detta. Med två bevarade runstenar och uppgifter om ytterligare fyra är detta regionens största koncentration. I senare tids forskning har man velat se runstenarna i princip som ett arvsdokument och att de markerar uppkomsten av nya sociala grupper, vilka har behov av att dokumentera sina egendomar och rättigheter. Man har också pekat på dessa gruppers knytning till den framväxande tidigmedeltida kungamakten. H Klackenbergs förfäktar idén att Berga hypotetiskt kan ses som en ort där man samlades periodiskt för gemensamma angelägenheter av företrädesvis kultisk och rättslig art.

I utredningsområdets omedelbara närhet ligger, som tidigare nämnts, ett gravfält av yngre järnålderskaraktär, RAÄ 21. Detta ligger på Åbys mark och omfattar idag tre säkra fornlämningar, samtliga högar. Gravfältet har med största sannolikhet varit större men moränhöjden är söndergrävd genom grustäkt. Ytterligare gravar, RAÄ 22-23, finns i Åbys närhet. Dessa är belägna mindre än 500 meter från det historiskt kända byläget. Fornlämningarna utgörs här av högar och resta stenar, fornlämningstyper som traditionellt brukar anses stamma från yngre järnålder/vikingatid. På ungefär samma avstånd från utredningsområdet, ca 500 m, ligger ett till gravfält, RAÄ 27. Detta är grannskapets största och består av ca 35 fornlämningar som utgörs av högar samt en rest sten.

Då den yngre järnålderns lämningar dominerar markant i förhållande till lämningar från sten-, brons-, och äldre järnålder i Lagadalen är det lätt att man får en snedvriden bild av regionen. Även under till exempel bronsåldern / äldre järnåldern torde områdets topografiska förhållanden många gånger givit gynnsamma förutsättningar för bosättning. Utredningsområdet besitter dessa kvaliteter.

Historiskt källmaterial

Åby med ström och kvarnar nämnes ofta i de medeltida urkunderna. Första gången är 1314 då abbotten i Nydala å klostrets vägnar har sålt stora delar av Åby till Torkel Birgersson och hans hustru Torgöl. År 1411 köpte fogden Peder Nilsson på Piksborg en kvarnström i Åby, som kallades Dala ström, av Simon Offessen för 8 mark penningar. En gård och kvarn tillhörde femtio år senare Peder Nilssons dotter Johanna, vilken 1466 avyttrade egendomen tillsammans med det stora Bolmarydsgodset till riddaren Erik Eriksson Gyllenstierna d. ä.

Som framgår innehade frälset flera gårdar i byn under senmedeltid. År 1540 fanns i Åby 6 gårdar: 2 skatte-, 1 kyrko- och 3 frälsehemman. Ett hundra år senare var två av frälsegårdarna underlagda Hölminge säteri i Angelstad. De blev säteri omkring 1670. På Assar Rohmans härads-karta över Sunnerbo från 1685 är Åby markerad med säteri och sex brukningsenheter. År 1819 försålles Åby till bönder och styckades.

Det äldsta lantmäterimaterialet som berör Åby stammar från 1772/81 då byns utmark avmättes resp. storskiftades. Byn bestod då av sex gårdar vars läge är markerade med symboler (fig 4).

Den första kartan med information om inägorna och bebyggelsens mer exakta utbredning är från år 1808 då inägorna skulle storskiftas. Bebyggelsen i Åby bestod även då av sex gårdar vars läge överstämmer väl med de med symboler markerade lägena på 1772 års karta. Båda skifteskartorna visar på att det forna gårdsläget för Åby Södregård låg inom utredningsområdet.

Sammantaget ser alltså Åby ut att vara en tämligen stabil bykonstellation med en ansenlig andel frälsejord och kvarnar. Tack vare frälsets intressen i byn finns det även tillgång till ett medeltida skriftligt källmaterial där Åby går att följa ned till 1300-talets början.

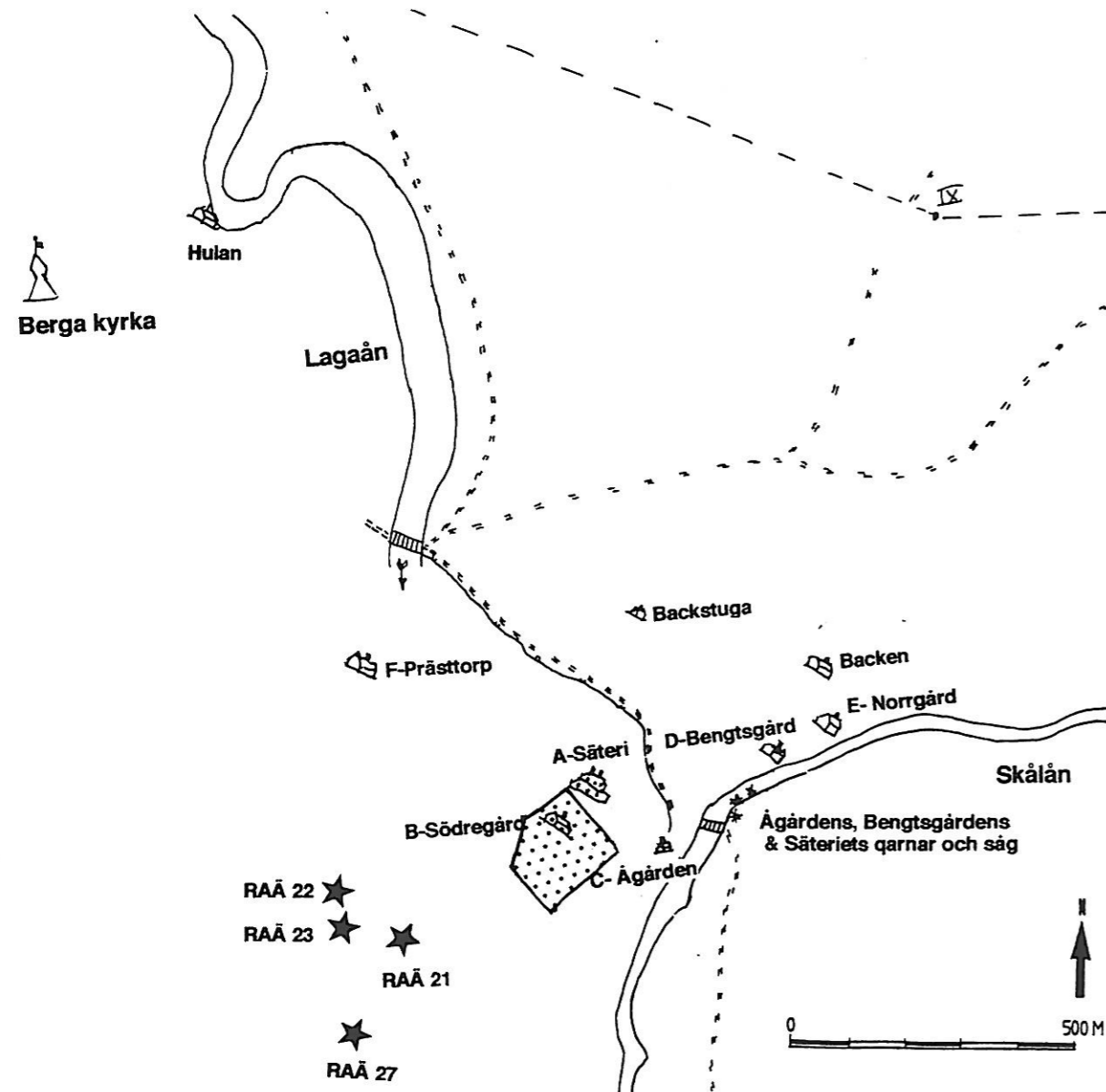

Fig 4. Utdrag ur den äldsta skifteskartan över Åby, från 1772. Avritad och förminskad med utredningsområdet och gravfälten RAÅ 21-23 & 27 rektifierade.

Tidigare arkeologiska undersökningar

Tidigare har inga arkeologiska utgrävningar företagits inom utredningsområdet. Det finns faktiskt inte några rapporterade markgrepp överhuvudtaget inom den medeltida byn Åby. Däremot har det företagits ett antal mindre undersökningar i Berga, som ligger 1,5-2 kilometer nordväst om Åby. Berga har bland annat genom sin forna storslagna medeltidskyrka samt det omtalade privilegiebrevet givetvis tilldragit uppmärksamhet och undersökningarna har till stor del skett med bistånd av frivilliga församlingsbor. Genom undersökningarna har spår efter en vikingatida/tidigmedeltida bosättning kunnat beläggas i kyrkans omedelbara närhet. Bosättningens totala utsträckning och karaktär är ännu inte klarlagd. Vi kan dock konstatera att det finns spår efter en bosättning daterad till strax före eller samtida med tidpunkten då kyrkan förmodas vara uppförd och det är sannolikt att Berga tidigt haft någon form av centralortsfunktion.

FÄLTINVENTERING

I samband med den arkeologiska provschaktsgrävningen gjordes även en mindre fältinventering inom utredningsområdet. Detta för att lokalisera eventuella synliga fornlämningar, till exempel gravar eller fossila odlingslämningar. Eftersom större delen av området idag är odlad mark var det egentligen bara de högre skogsbevuxna partierna som kunde tänkas innehålla några oregistrerade lämningar ovan mark. Inga synliga fornlämningar ovan mark uppdagades emellertid. Men i åkern fanns det tecken på upplöjd, mörkfärgad kulturjord som gav vissa förhandsbesked om vad som kunde förväntas vid provschaktsgrävningen.

Fig 5. Översiktsbild över utredningsområdet mot SÖ. Foto Martin Hansson.

PROVSCHAKTSGRÄVNINGEN

För den som så önskar finns allt fältdokumentationsmaterial från grävningen att tillgå i Smålands museums kulturmiljöavdelnings arkiv. I rapporten redovisas grävningens resultat i bilaga 1-3 med anläggnings- och fyndlistor, översiktsplaner etc. För att materialet ska bli någorlunda lättbegripligt följer här en mer övergripande presentation av undersökningsresultaten:

Totalt grävdes fyra schakt med en sammanlagd längd av cirka 215 meter. I två av schakten (III-IV) framkom inget av arkeologiskt intresse. I de andra två (schakt I-II) påträffades bebyggelse lämningar i form av lergolv, syllstensrad, stolphål och gropar. Huslämningarna i schakt II bestående av lergolv och syllstenar utgör troligen rester efter två olika generationer byggnader. Det ena huset, A6, tycks ha brunnit. Lergolvet var här eldpåverkat, troligen av inrasade tak och väggar. Under husets golv hittades fyra brynstensfragment längs ena väggen. Inget i det övriga fyndmaterialet verkar tyda på att dessa härrör från exempelvis en verkstadsmiljö utan det är möjligt att dessa representera någon form av husoffer eller votivgåvor. Undersökningarnas småskalighet medger dock inte en total bild av fyndkontexten. Båda husen har sannolikt legat med långsidorna i nordöst-sydvästlig riktning, dvs parallellt med sluttningen ned mot Skålån. Endast en mindre del av byggnaderna låg inom provschaktet men av lämningarnas utsträckning att döma bör husen varit cirka fem meter breda.

De påträffade fynden i husen medger inte en snävare datering än att de med största sannolikhet stammar från medeltiden. Även en mängd gropar och stolphål dokumenterades i schakt I & II. Stolphålen vittnar om att ytterligare byggnader och eventuellt hägnader funnits på platsen. För att klarlägga lämningarnas sammanhang hade dock en större matjordsavbaning krävts.

Fig 6. Huslämningar i form av syllstenar och lergolv från ett av husen; A6. Foto Martin Hansson.

I ett parti av schakt II, i anslutning till de båda husen, kunde en utvecklad stratigrafi noteras. Kulturlagertjockleken var här 10-20 centimeter. Om de bevarade lagernas utbredning överensstämmer med den fläck av upplöjd mörkfärgad kulturjord som iaktogs i åkern skulle detta innebära drygt 1200 m² med kulturlager.

I det stratigrafiskt äldsta lagret, direkt under det ena husets golvlager, påträffades en svartgodsskärva hemmahörande i 1000-1100-talen. Denna keramiktyp, sk Östersjökeramik, har tidigare bara påträffats på två platser i Smålands inland, i Berga och i Eka strax norr om Ljungby. Arkeologiska undersökningar i Smålands medeltida byar har dock varit få, så det är svårt att sätta in fynden i något större sammanhang. Men åtminstone den geografiska närheten till Berga är ju uppenbar. Alla tre orterna ligger dessutom i Lagadalen. Framtiden får väl utvisa hur unika svartgodsfynden är. I dateringshänseende säger skärvorna iallafall att bebyggelse på platsen för Åby Södregård bör ha funnits sedan 1000-1100-talen.

De vid utredningen konstaterade lämningarna var koncentrerade till det historiskt kända gårdsläget för Åby Södregård och dess omedelbara närhet. Någon mer exakt avgränsning har dock inte kunnat nås inom utredningens ramar. Den kontinuerliga brukningen av området utsätter lämningarna för stora påfrestningar. Risken finns att denna reservoar av information om det förflutna inom en snar framtid är helt utplånad. Ett minskat plogdjup över boplatslämningarna skulle reducera den årliga bortodlingen avsevärt.

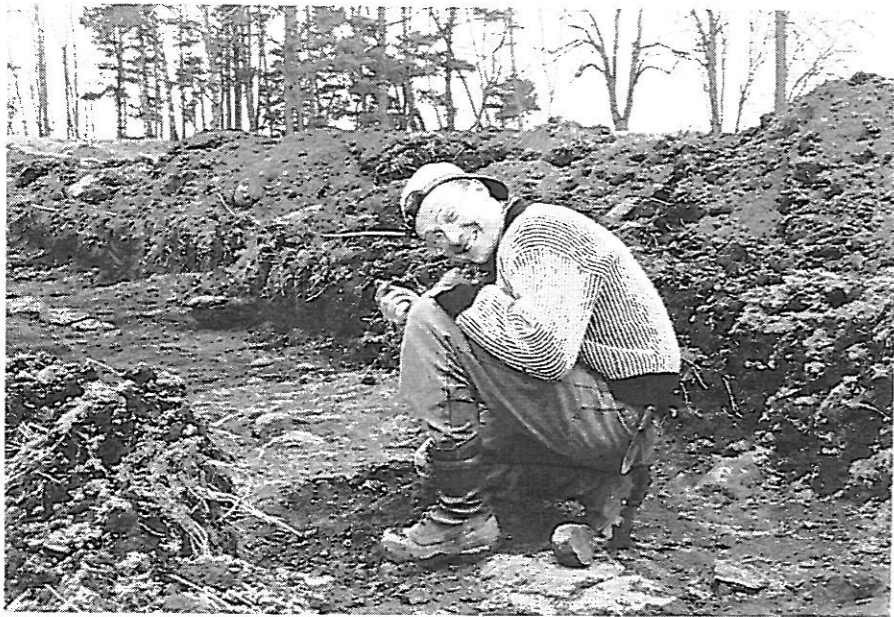

Fig 7. Lars Salminens glädje över fyndet av Östersjökeramik i Åby går inte att ta miste på. Foto Martin Hansson.

SAMMANFATTNING

Åby är beläget vid Skålån drygt en kilometer uppströms sammanflödet mellan Skålån och Lagaån. Topografiskt sett begränsas utredningsområdet till en höjdrygg som mot sydöst sluttar ned mot Skålåns dalgång. Idag utgörs utredningsområdet och dess närmiljö av vad man skulle kunna beteckna som ett stycke traditionellt kulturlandskap. Höjdryggens högst belägna partier är idag obrukad mark med gles skog medan området i övrigt består av åkermark. I norr, söder och öster gränsar området till äldre bebyggelseenheter med lantlig prägel medan höjden i väster avskärmar utredningsområdet från den sentida expanderande bebyggelsen.

Utredningen som syftade till att ta reda på om fast fornlämning kom att beröras av den planerade bostadsbyggnationen har omfattat genomgång av äldre kartmaterial, arkivstudier, en mindre fältinventering samt arkeologisk provschaktsgrävning.

Inom utredningsområdet ligger delar av Åby gamla by samt i dess närhet, på byns mark, finns det gravfält av yngre järnålderskaraktär. Till Åbys fornlämningsmiljö hör även fenomenet Berga. Denna ort ligger ungefär 1.5-2 kilometer nordväst om Åby som en knutpunkt vid regionens viktiga kommunikationsleder och handelsvägar. År 1279 erhöLL Linköpingsbiskopen Henrik rättigheter att på jordar han hade i Berga inrätta en köpstad. Någon mer permanent urban bosättning tycks inte ha växt fram men redan före privilegiebrevet verkar Berga haft en speciell roll i regionen. Överheten har också genom exempelvis runstenar och påkostade kyrkoutsmyckningar försökt manifesterat sin närvaro och hypotetiskt kan Berga ses som en plats där man periodiskt samlades för gemensamma angelägenheter av olika slag, till exempel marknad, ting och kult. Med denna kunskap om Berga har vi lättare att placera in Åby i sitt sammanhang. Genom frälsets intressen i Åby har vi också tillgång till ett ganska rikligt medeltida urkundsmaterial. Första gången byn nämns är 1314 då abbotten i Nydala å klostrets vägnar har sålt stora delar av Åby till Torkel Birgersson och hans hustru Torgöl. År 1540 fanns det 6 gårdar i byn, 2 skatte-, 1 kyrko- och 3 frälsegårdar. Under senmedeltid innehades flera gårdar och kvarnar i byn av frälset.

En genomgång av det äldre lantmäterimaterialet hade visat att gårdsläget för Åby Södregård låg inom det planerade exploateringsområdet och vid fältinventeringen noterades upplöjd mörkfärgad kulturjord i åkern. Vid provschaktsundersökningarna besannades misstankarna om att det inom utredningsområdet fanns under mark dolda fornlämningar.

Provschakten frilade bebyggelse lämningar i form av lergolv, syllstensrad, stolphål och gropar. I ett parti av schakt II kunde även en utvecklad stratigrafi beläggas. Kulturlagertjockleken var ca 10-20 centimeter. I det stratigrafiskt äldsta lagret påträffades en svartgodsskärva. Sådan sk Östersjökeramik har tidigare bara påträffats på två platser i Smålands inland, i Berga och i Eka strax norr om Ljungby. Undersökningsverksamheten i Smålands medeltida byar har dock varit låg så det är svårt att sätta in fynden i något större sammanhang. Men åtminstone den geografiska närheten till Berga är uppenbar. I dateringshänseende säger skärvorna att bebyggelse på platsen för Åby Södregård bör ha funnits sedan 1000-1100-talen.

De vid utredningen konstaterade lämningarna var koncentrerade till den historiskt kända gårdsläget för Åby Södregård och dess omedelbara närhet. Men den kontinuerliga brukningen

av området utsätter lämningarna för stora påfrestningar. Risken finns att denna reservoar av information om det förflutna inom en snar framtid är helt utplånad. Ett minskat plogdjup över boplatslämningarna skulle reducera den årliga bortodlingen avsevärt.

Fig 8. Under senare tid har undersökningarna av Smålands medeltida byar haft medvind. Teckning Storm P.

INFÖR DET PLANERADE ARBETSFÖRETAGET

Utredningens syfte var att ta reda på om fast fornlämning kom att beröras av det planerade arbetsföretaget. Utredningsresultaten visar på att så är fallet. Dessutom ingår utredningsområdet som en del i ett stycke traditionellt kulturlandskap som genom höjdryggen i väster effektivt avskämmas från den sentida expanderande bebyggelsen. En nybyggnation av bostäder på Åby

3:63 skulle på ett avgörande sätt förändra landskapsbilden. Om en exploatering trots allt blir aktuell måste, med hänsyn till utredningsresultaten, området förundersökas. Provschakten frilade lämningar från 1000-1100-tal i, och i anslutning till, ett historiskt känt gårdsläge. Från denna tidsperiod var tidigare endast två bosättningar arkeologiskt belagda i Smålands inland. En exakt avgränsning av lämningarna kunde dock inte nås inom utredningens ramar. Inför det planerade arbetsföretaget bör därför exploateringen föregås av en förundersökning med uppgift att avgränsa fornlämningens storlek och fastställa dess karaktär. Resultaten kommer dessutom att ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta hantering av ärendet.

En angelägen uppgift inför framtida undersökningar bör vara att klarlägga bebyggelsens eventuella lägesförskjutningar och fixeringen vid den historiskt kända bytomten, dess storlek samt form av bebyggelsegemenskap i ett förändringsperspektiv för att härigenom bidra till att belysa kulturlandskapets utveckling.

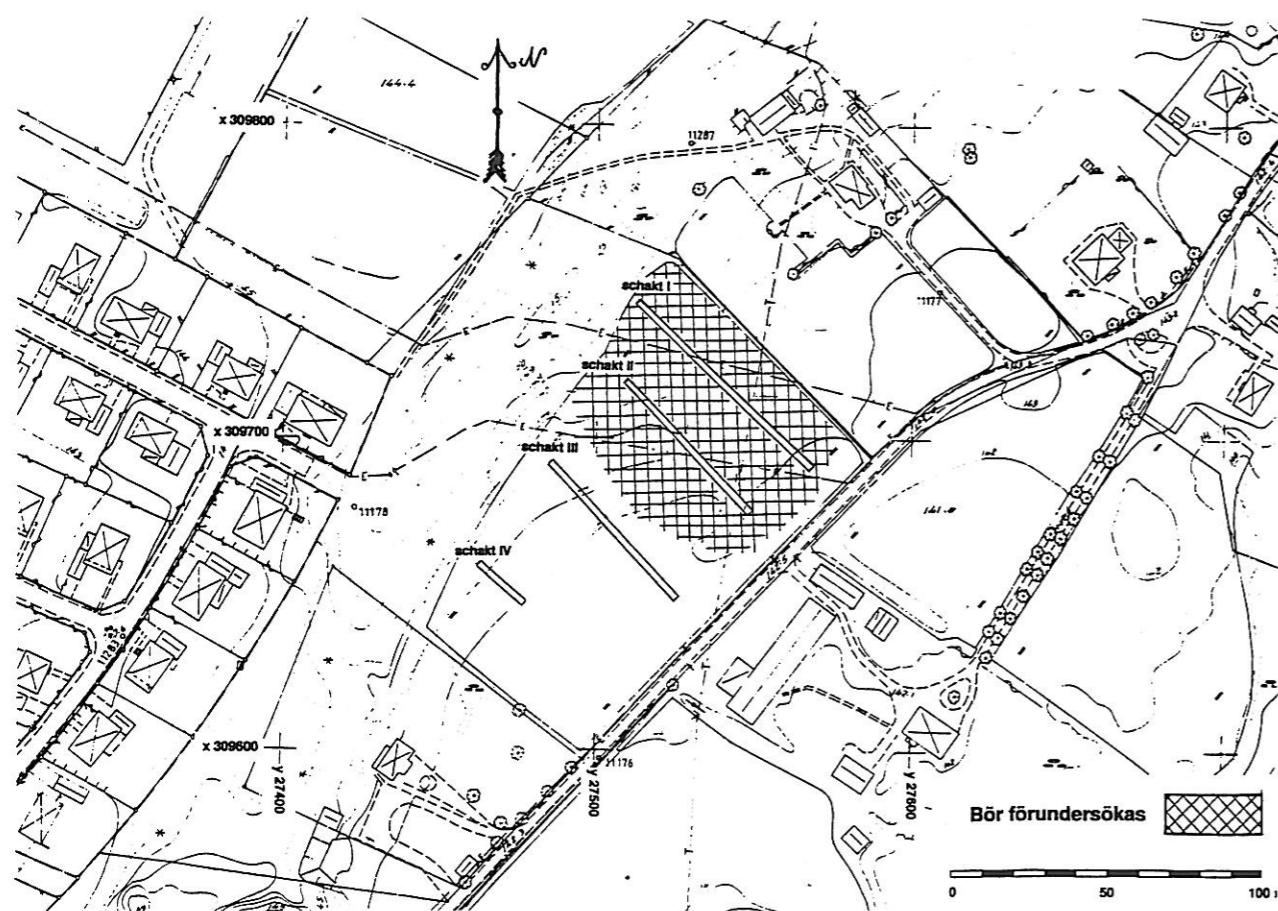

Fig 9. Utredningen har konstaterat fast fornlämning i form av bebyggelse lämningar. Inför en eventuell markexploatering bör området därför förundersökas.

REFERENSER

- Kartor och lantmäteriakter över Åby by, Berga sn. Lantmäteriets arkiv, Växjö.
 Kjellmarks koncepter (ur Smålands museums arkiv).
 Klackenbergs H., 1986. Feodalism i Finnveden. Biskop Henrik och Berga *ur Medeltiden och arkeologin. Festskrift till Eric Cinthio. Lund.*
 Klang, Lennart 1978. Fasta fornlämningar och förhistoriska miljöer. *Översiktlig fornlämningsanalys Kronobergs län, RAÄ 1978:31.* Stockholm.
 Krantz, K J & Åhman, E 1991. FÖRFLUTET FÖR FRAMTIDEN - Landskap och kulturmiljö i Ljungby kommun. Ljungby.
 Regnell, Gösta (ed) 1985. Kulturlandskapet - Dess framväxt och förändring. *Symposium sept. 1984. Lunds universitet.*
 Riksantikvarieämbetets fornminnesregister; Berga sn.
 Smålands museums topografiska arkiv.
 Vejde, P G 1929. Kronobergs läns herrgårdar. *Hyltén-Cavalliusföreningens årsbok 1929. Växjö*
 Åhman, Eva 1983. Rapport, boplats, vikingatid/medeltid. Kyrkogården, Hulan 1:22, Berga sn, Småland. *Smålands Museum Kulturhistorisk undersökning 23.* Växjö.

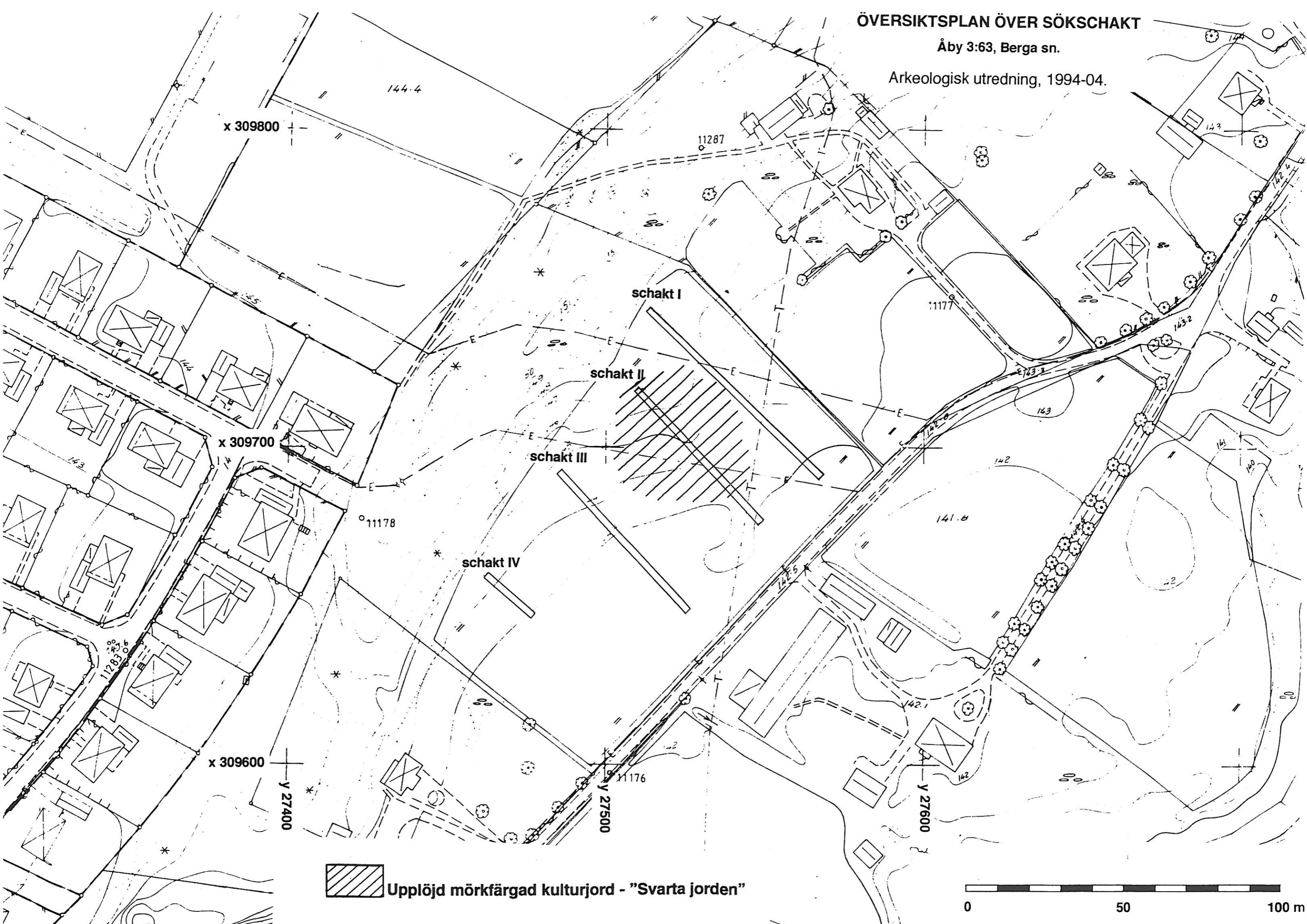
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Topografiska kartan	5DSO Värnamo
Ekonomiska kartan	5D2i Hulje
Koordinater	x 6311.05/ y 1390.45
Ansvarig institution	Smålands museum
Uppdragsgivare	Ljungby kommun
Typ av exploatering	Husbyggnation
Typ av undersökning	Frivillig arkeologisk utredning
Personal	Martin Hanssom Lars Salminen
Arbetstid inkl rapport	4 dagar
Smålands museums dnr	110-455-93
Allmänt kartmaterial från Lantmäteriet.	Medgivande ÖLM-G 35-11-94:03

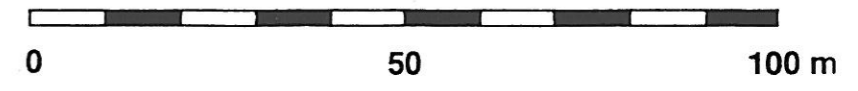
ÖVERSIKTSPLAN ÖVER SÖKSCHAKT

Åby 3:63, Berga sn.

Arkeologisk utredning, 1994-04.

 Upplöjd mörkfärgad kulturjord - "Svarta jorden"

**Åby 3:63, Berga sn.
Arkeologisk utredning
Våren 1994**

ANLÄGGNINGSLISTA

<u>Anl. nr.</u>	<u>Anl. typ</u>	<u>Schakt</u>	<u>Strl i plan</u>	<u>Djup</u>	<u>Fynd-nr.</u>	<u>Kolprov</u>	<u>Beskrivning/kommentarer:</u>
1	Grop	I	1.00 x 1.30	0.12			F: Brunsvart mylla m träkol och bränd lera
2	Sth	I	Ø 0.40	0.12			F: Brun mylla.
3	Sth	I	Ø 0.35	0.20			F: Brun mylla.
4	Grop	I	(Ø ca 8.0)	>0.60			Stenfylld recent grop.
5	Grop	II	0.75 x 0.80	0.15			F: Brunsvart mylla, stenar.
6	Hus	II	Bredd ca 5m ?	-	: 1-3	x	Se anl.beskr. s 8. Kolprov från L3.
7	Hus	II	Bredd ca 5m ?	-	: 5	x	Se anl.beskr. s 8. Kolprov från L7.
8	Grop	II	Ø ca 1.3	-			Recent karaktär, ej grävd. F. Brun mylla.
9	Sth	II	0.45 x 0.25	-			F: Brun mylla med träkolsfragm.
10	Sth	II	0.40 x 0.30	-			F: Brun mylla med träkolsfragm.
11	Sth	II	>0.30 x 0.25	-			F: Brun mylla med träkolsfragm.
12	Grop	II	1.25 x 1.10	0.50	: 6-7	x	F: Brun mylla, sten, träkol, lerkladdar och djurben.
13	Sth	II	Ø 0.30	-			F: Brun mylla, ej grävd.
14	Sth	II	>0.35 x 0.55	-			F: Lerblandad brun mylla.
15	Sth	II	Ø 0.30	0.20			F: Brun mylla.

Förklaringar: F = Fyllning, Sth = Stolphål, Anl = Anläggning
Anläggningarnas storlek och djup anges i antal meter.

**Åby 3:63, Berga sn.
Arkeologisk utredning
Våren 1994**

FYNDLISTA

<u>Fyndnr</u>	<u>Schakt</u>	<u>Anl</u>	<u>Lager</u>	<u>Sakord</u>	<u>Material</u>	<u>Vikt</u>	<u>Kommentarer:</u>
: 1	II	6	4	Bryne	Sandsten	23g	Under lergolv. Påbörjat borrhål.
: 2	II	6	4	Bryne	Sandsten	157g	Under lergolv. I två delar.
: 3	II	6	4	Bryne	Sandsten	43g	Under lergolv.
: 4	II		5	AII	Keramik	10g	1 skärva i det äldsta k-lagret, direkt under A7.
: 5	II	7	7	Järnföremål	Jäm	75g	I lergolv.
: 6	II	12		Spik	Jäm	39g	3 st.
: 7	II	12		Djurben		110g	Ej tillvaratagna.
: 8	I			BII:4	Keramik	9g	Lösfynd ca 35m
: 9				B II:4	Keramik	98g	Lösfynd i markytan runt schakt II, sk "svarta jorden", 14 skärvor.
				C-gods	Keramik	32g	1 skärva.
				Kritpipa	Krita	6g	2 fragment
				Lerklining	Br. lera	73g	